

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenjši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“.

Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Govor slovenskega poslanca dr. Razlaga za univerzitetu v Ljubljani

v seji državnega zbora 26. marca 1874. *)

„Jaz se držim načela, da so učni nameni najboljša kapitalna zaloga. Za to bi jako želel, ko bi se izrečenim željam mojih čestitih predgovornikov glede primerne razdelitve vseučilišč, katerih še manjka, v vseh delih države ustreči moglo.

V naprednih državah nahajamo navadno na dva milijona prebivalcev po eno vseučilišče, kar pri nas brez dvombe še dolgo časa ne bode mogoče. Za to more le o tem vprašanje biti: Kako bi se mogla najti najboljše primerna razdelitev onih univerzitet, ki se imajo še na novo ustanoviti v interesu vseh dežel in vseh narodov v Avstriji?

V jugu bi najbolje potrebno bilo, novo vseučilišče napraviti, kajti velika dolžina zemlje od Kotora do Gradca nema nobenega tacega višjega učilišča, a druge dežele imajo po železnici jako blizu do obstoječih vseučilišč na Dunaji, v Pragi, Lvovu, Krakovu, Inspruku.

Znanost mora biti vsem skupno in zajedno blago, da se tudi koristne praktične vedi pri njenih žarkih ogrejejo in veselo razcveto. Izobraženje in blagostanje, zedinjeno z vročim avstrijskim domoljubjem, bodo nasledki tega.

Ako si ogledam južno stran, ki nema v veliki zemeljski dolžini nobenega vseučilišča, zdi se mi, da ustanovljenje čisto italijanskega vseučilišča nij v pravi razmeri s finančnimi zahtevami od države, ker je število prebivalstva italijanskega jezika morda vendar premajheno, za samostalno čisto italijansko univerzitetu. Za poldrugi milijon Slovencev bi se čisto slovensko vseučilišče morda tudi uresničiti ne dalo. Torej bi se priporočalo, najti način, za različne narode v jugu, ki v samih malih deželah drug poleg drugega stanujejo, skupno univerzitetu osnovati, in to bi se po njih mislih potlej zgodilo, ko bi se to vseučilišče tako uravnalo, da bi se v dotičnih jezikih, v nemškem, italijanskem slovenskem in ilirskem, več praktičnih predmetov morda tudi paralelno predavalo, a drugi predmetje bi se prav lahko v enem samem jeziku predavati mogli. Priporočalo bi se torej za te dežele in narode takozvano „mednarodno vseučilišče za južne dežele“ ustanoviti.

V teh malih deželah je potreba sporazumljenja posameznih narodov tem silnejša, ker baš zaradi mnogih razmer med soboj v dotiko prihajajo. V posameznih malih deželah bi pomanjkanje duševnih in materijel-

nih močij ustanovitev tacihih zavodov onemogočilo, kajti uže zdaj je iskustvo kazalo, da — ako le nekatere izglede navedem — take male deželice ne morejo blaznic in nobenih zavodov za slepce ustanoviti. Moglo in moralo bi se po obstoječi postavitvi po gimnazijah poduk v sorodnih jezikih pospeševati.

Dovoljujem si naučnega ministra na to opozoriti, da se ukazi organizacijske osnove za gimnazije od leta 1849 glede jezikovega učenja ne izpolnjujejo, ter so posebno naredbe na strani 149 in dalje take, na katere bi jaz pozornost njegove ekscelence gospoda naučnega ministra obrniti hotel. Ilirski jezik, o katerem organizacijska osnova govori, upotrebljuje se v Dalmaciji, v polovici Istre in na Kranjskem v treh okrajih (Črnomelj, Metlika in Kostanjevica). Bilo bi torej vredno, jezikovo učenje v naših južnih gimnazijah tako urediti, kakor ga organizacijska osnova z vsem opravičenjem uže davno predpisuje.

Daje skupnega delovanja teh narodnostij v malih deželah želeči, o tem nij dvombe; in jaz uporabljam to priliko, da odgovarjam čestitemu udu te zbornice, ki je najbrž na mojo addresso pred nekoliko dnevi nekaj besedij govoril, ka mi deželno pravo izpuščamo in si za to država glavni delež prisvaja. Bodi mi dovoljeno o tem naravnost svojo misel izreči.

Država je naše skupno zavetje, njena moč je naša moč, njena slabost bi bila naša onemoglost (klici na levi: prav dobro!). Malostni duhovi v malih deželah, polni osobne domišljavosti in samoprida, zlorabili bi ono oblast, ki bi jo v roke dobili, in uže se je misel prožila, da bi mnogi razumniki iz tacihih dežel moral izseliti se, ker ne bi v tacihih malih deželah več živeti mogel, ako bi se pravo in svoboda z nogami teptala, da se umazani samopridnosti streže. Zato se bojimo take avtonomije, ki bi na take države kot Bukovino, Solnograd, Koroško, Kranjsko, itd. prenašati ne imela moči. Tam bi se ljudstvu ne metalo kostij, ki jih je lev popustil, nego duševno ukovan bi se narod pustil, duševno in materijelno lakoto trpeti. Zato smo proti razdeljenju države, in jaz mislim, da so nas ne samo pragmatična sankcija, nego i poznejše stiske v eno državo zedinile, in da nas bode svobodna ustavna država isto tako zedinjena našla v dobrih, kakor prej v slabih dnevih. (Bravo-klici.)

Ko zdaj k predmetu našega vprašanja prehajam, nastaje pitanje, katero mesto mislim, ka bi bilo za „mednarodno“ vseučilišče najboljše primerno? Ljubljana ima ugodno geografično lego, ima samo 24.000 prebivalcev, torej nij niti premajheno niti preveliko mesto; posebno ne preveliko, zato se nij bati,

da bi študentje v ono siromaštvo zašli, kakor se v velicah mestih tako često nahaja. Lega Ljubljane je tudi prav zdrava. Ljubljana ima uže licej, ima še veliko biblijoteko in bode za prihodnjost brez dvombe uže zaradi jezikovih razmer imela skupno teologično fakulteto za osem škofij. To so škofije: kranjska, koroška, več primorskih in lavantinska v spodnjem Štajerji. In ko se bode taka velika teologična fakulteta osnovala, potem si je ne morem misliti — brez dodatka filozofične fakultete. Dajte, gospoda, potem še pravno akademijo z vsaj tremi letniki zraven — če se četrti letnik uže kje drugod dovrševati mora, — pa imate univerzitetu, kakoršne je južnim deželah treba.

Tudi bi sodil, da naj se vprašanje o opuščenji medicinično-kirurški fakulteti v naših planinskih deželah na tanko preudari ker bi se sicer lahko zgodilo, da bi javna zdravstvena služba pešala, ker bode vsak doktor zdravilstva prej boljše mesto v drugih deželah iskal, in ker je pri nas posebno potreba znanje deželnega jezika.

Ljubljana ima uže prekrasno poslopje, ki je za učne namene zidano. Blagosrčno je kranjska hranilnica vzpostavila poslopje, morda za 400.000 gold., katero se more v tem obziru uže dodelano imenovati, ker se bode brez dvombe v prihodnjem oktobru učnim namenom izročilo. Jaz bi mislil, da se hranilnica ne bode branila, izročiti to poslopje za namen ustanovljenja univerzitate po potu sporazumljenja; kajti potem bi šlo samo za to manjšo realko sezidati, ki bi interesom male dežele baš zadostovala.

Ko bi tedaj taka primerna razdelitev višjih učilišč mogoča bila, potem bi, menim, izobraženi, srečni, zadovoljni bratovski narodi med soboj tekmovali za najlepše darove človečanstva v mirnem boji, in vezali bi se interesi skupne države z interesi posameznih avtonomnih dežel v harmoniji.

Torej si dovoljujem nasvetovati, naj se k resoluciji pridene pristavek: „Pri tem naj ustanovljenje univerzitate za južne dežele v Ljubljani v preudarek vzame.“ (Kakor znano, nemška večina tudi te zmerne resolucije nij sprejela. Ur.)

Iz državnega zbora.

Da si smo v velikem tednu, vendar dunajska zbornica še ne miruje nego oglašja se mnogo govornikov, ki vladi prednašajo želje svojih volilcev.

V seji 29. marca je bil v nadaljevanji budgetne debate na vrsti proračun finančnega ministra.

Poslanec Kronavetter je priporočal,

*) Po stenografičnem zapisniku.

naj vlada skrbi za cenejši uravnava finančnih uradnih in zato, da bodo svoje dolžnosti bolje hitro izpolnile.

Poslanec Schönerer govori pri točki, katera odmerja 2.570.000 gl. za reguliranje gruntne davka, in pravi, da se zemljiški davek slabo ureduje, da se cenila povsod nepostavna in neprimerna in videti je naprej, da preiskave okrajnih komisij ne bodo za nič.

Steudel se pritožuje, da se na njegovo interpelacijo glede odpravljanja užitninskega davka nij dovolj oziralo.

Pri točki „sol“ so govorili za znižanje cene soli Roser, Bärnfeind in slov. poslanec **Nabergoj**.

Pri točki o štempljih izrekajo želje Roser, baron Zschok, Heilsberg, Ryger in **Razlag**.

V seji 30. marca se je sprejela Corinijeva resolucija tako-le predelana: Vlada se vabi, naj poizveduje o primernosti uvedanja drugih deželnih jezikov na paralelnih razredih v srednjih šolah goriških.

Preko resolucije dr. Vošnjakove glede poslovenjenja učiteljskih izobraževališč in preko enake resolucije šleskega Slovana Cienčiala, — preidejo ti nemški pravični gospodje na dnevni red!

Potem se nadaljuje budgetna debata in sicer o proračunu ministra trgovine. Več govornikov je izreklo svoje želje zaradi strokovnjaškega obrtniškega poduka in zaradi pošte. Isterski poslanec Vitezič je vlado opozoroval, da je luka v Beski premajhena, naj vlada pomogne, kar se je obljubilo.

Poslanec Schöffel je potem ministra za kmetijstvo pošteno v delo vzel in mu britke resnice pravil, kako je dosti njegovih uradnikov nezmožnih, ki od države samo mastne plače vlečejo, pa nič ne koristijo, kako je nekatera strokovnjaška kmetijska šola le „humbug“.

Isto tako ostro govori vitez Schönerer. Med mnogimi govorniki je bil vpisan tudi naš poslanec Pfeifer, a ker je večina sklenila konec debate, nij mogel do besede priti.

Minister Chlumecky je z veliko jezo odbijal očitanja, katera sta mu Schöffel in Schönerer, ustavoverna Nemca, „kri od njegove krvi“ na glavo lučala.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 1. aprila.

Svobodomiselni Čehi so zadnje nedeljo napravili javni shod v Pragi v prostorih praškega Sokola. Bilo je nad 3000 ljudi navzočih in sprejela se je energična resolucija proti onim klerikalcem, ki spomin Husov zasramujejo. Ostro so navzoči Čehi pri tej priliki obsojevali reakcionarno rovanje „pravne“ stranke.

Rusin Kaczala, ki je dozdaj s Poljaki glasoval, izstopil je iz poljskega kluba, ker bode zdaj v vseh narodnih vprašanjih z Rusini glasoval.

Srbski kandidat za ogerski zbor dr. Polit v Pančevu je dobil pri volitvi 4961 glasov, vladni kandidat pa le 3042.

Ogerska ministra Bito in Ghyeczy sta bila te dni na Dunaji kjer sta s Pretisom in Auerspergom dogovorila skupni proračun za Avstro-Ogersko.

Vnanje države.

Dopolnilne volitve za **francosko** zbornico v Girondi podajajo sledeči rezultat: Rondier, republikanec, je dobil 68.877 glasov, bonapartist general Bertrand 45.079,

admiral Larrien, konservativec pak 21.598 glasov. V departementu haute-Marne je dobil republikanec Danelle-Bernardin, republikanec 23.628 glasov, Lesperut, konservativec pak 13.329. Zmagali so tedaj na obeh krajih republikanci.

Španski republikanci so vzeli Karlistom naj ugodnejši kraj, namreč San Pedro de Abanto. Karlisti ne morejo torej nadaljevati požiganja v Bilbai in je nesrečno mesto torej rešeno. Pričakovati se sme, da Karlisti popuste pošteno javno borišče ter se razkrope zopet v bande, ki bodo ob cestah prežale. Da bi bil Serrano Garibaldija povabil, naj mu pride s svojimi prostovoljci pomagat, je neumno izmišljena laž klerikalnih listov. Republikanci se zdaj še z lastnimi vojniki dobro ponašajo proti legitimistom. Zadnji čas so jim vzeli zopet Murieto; pri branjenju te trdnjave so padli vsi ondodni Karlisti. Republikanska armada se je vsedla v Murieto, pa od tam nastreliva brez prenehanja karlistične pozicije, ki so kakih 300 metrov proč. General Loma je dobil lehko rano. Serrano je poslal detailirane telegrame v Madrid, ki pa niso došli. Vojni minister zato preiskuje, kaj bi bil vzrok temu.

Na **Griškem** se je poprosil Deligiorgis, naj sestavi novo ministerstvo, a ker je ta to prošnjo odbil, se je sestavljanje kabineta zopet Bulgarisu izročilo.

Dopisi.

Iz Gorice 31. marca. [Izv. dop.] (Baron Rechbach.) O sancta simplicitas! Tako smo se pretečeni teden po Gorici čudili, ko smo v „Slov. Narodu“ brali dopis z Dunaja, v katerem pravi Vaš, mislimo da dobro podučeni dopisnik, ka bi goriški okrajni glavar, namestniški svetovalec baron Rechbach utegnil deželni načelnik na Kranjskem postati. In kdor našega barona pozna, ta mora pač priznati, da je bilo naše čudenje opravičeno, kajti nezmožnejšega deželnega načelnika za Kranjsko bi vlada pač v celi Avstriji težko našla, kakor bi bil naš baron Rechbach.

Baron Rechbach ima eno samo lastnost na sebi, ki bi ga mogla sedanji vladi priporočati; namreč veliko neprijaznost do Slovencev. V tem se pa res odlikuje! Priporoča ga sedanji sistemi morda tudi brez krajna ponižnost nasproti višjim. Tudi v tem oziru je možak! Ko je bil Hohenwart pal, se je on, okrajni glavar, brž na Dunaj peljal, da bi se Auerspergu prikupil, dasiravno ga nobena živa duša tja klicala nij.

To je pa tudi vse, kar o baronu Rechbachu dobrega povedati vem. Sicer je star birokrat brez vsake ideje, brez vsake veljave, brez inteligencije in brez posebnega znanja. Da je to res, se je vsak, kdor ima odprte oči, lahko prepričal o priliki raznih volitev. Tu je bil Rechbach brez vsake inicijative, brez vsega upliva, sama mašina. Dunajska vlada je od privatnega moža, katerega mi nij treba imenovati, na tanko bila informirana in Rechbach se je, kot ponižen sluga samo sukal, kakor mu je piskalo ministerstvo, ki je o naših zadevah veliko bolje podučeno, nego g. baron sam, dasiravno med nami živi, pa nij zmožen videti in slišati tega, kar drugi vidijo in slišijo. — Koliko pa baron Rechbach v šolskih stvareh velja, se lahko iz tega posname, da je ministerstvo samo pred dobrima dvema mesecema predsedništvo v deželnem šolskem svetu goriškem njemu odvzelo.

No, pa še nekaj sem pozabil povedati. Baron Rechbach, rojen Ljubljčan, tudi slovenski govori — „aber fraget nur nicht, wie!“ — Nikoli ne bom pozabil, kako je enkrat v deželnem zboru goriškem, „ko je „dubu naročilu nadomestiti vlada per timu visokoslavnu zboru“ načrt neke postave „na mizo te hiše dol položiti“ ter potem poslance v krakavsko-ljubljanskem žargonu tako-le nagovoril: „Jest sem previžan, moj' gasptidje, de buste v te seji vse sturli k pobušanju stana te dežele!“

Tak je v kratkih črtah narisana naš baron. Zdaj pa sami sodite, ali je sposoben namestovati kranjskega deželnega načelnika in ali je sploh za kako važno službo sposoben.

Iz Bosne 28. marca. [Izv. dopis.] Potovanje avstro-ogerskega cesar-kralja v Petrograd nij ostalo brez upliva in brez uže vidnih naslednjih posledic na naše politično stanje. V Carigradu zasedel je Avni-Paša stolico velikega vezirstva. O njem se hvali, da je izredno energičen mož, kar je pri fatalističnih Turkih sicer redka dušna prikazen. V Sarajevu je valija Akif-Paša prostor naredil Derviš-Paši. Akif-Paša je prišel za predsednika vrhovnega državnega sodišča v Carigradu. Derviš-Paša je pa bil poprej predsednik vrhovnega vojskega svetovalestva v Carigradu. Derviš-Paša je v Bosni in zlasti v Hercegovini na slabem glasu še iz hercegovinskega vstanka pod Luko Vukalovićem leta 1861. Te osobne premembe imajo svoje odločne politične pomembe. Valija Akif-Paša nij branil raje spajinskega nasilja (spaje so v Bosni to, kar so bili na Slovenskem do leta 1848. graščaki.) Tega sploh do sedaj še nobeden valija v Bosni zakrivil nij, pa tudi ščuval spaje nij na siromašno rajo, in to samo je za rajo uže velik blagor bil. O Derviš-Paši se pa ve, da je turcissimus. Gorje raji! — Turki so začeli mrkim okom Srbijo opazovati. Njim je vsak Srbin hajduk. Sljutnja, da bo katerega dne mlada Srbadija črez Drino v Bosno prodrila, utrdila se je v naših Turkih do gotovosti, in to jim ne da mirno spati. Narod v Bosni, turškega kakor kristjanskega vereizpovedanja, je nauk, ker nit ne bere, za premembe v razmerji turškega cesarstva nasproti velevladim ima pa zelo čutljive živce. Narod v Bosni ne bere uvodnih člankov velikih evropskih časopisov, vendar pa dobro ve, kdo je za, in kdo je proti Turčinu. V turškej Hrvatskej, ali kakor se v Bosni pravi, v „pokrajini sedemnaest gradova“ čul sem od verodostojnega moža, da se pri neke kristjanske familiji — pri kateri in kje? tega tudi moj mož nij vedel povedati — hrani od roda do zaroda, od pada bosniškega kraljestva pod turški jarem, pa vse do denes, krona in žezlo in drugi amblemi starih bosniških kraljev. Na svitlo jih bo dala ta skrivnostna familija, kadar v Bosni ne bo več konjski rep in polumesec vladal. To je brž ko ne bajka, enaka kakor med Slovenci bajka o spečem kralji Matjaži, a ima pomen.

Od leta 1865. počenši izhaja v Sarajevu vladni list „Bosna“ na žoltem papirji v turškem jeziku in v srbskem v cirilici tiskanem prevodu, in sicer po dvakrat na mesec po turškem koledarju. Nij dolgo tega, ko je ta vladni list priobčil naredbo, da se bodo vse kristjanske občine, ki še iz prestarih časov, brž kone še iz časov bosniške samo-

stalnosti tu pa tam po deželi obstoje, razpustile, občinska opravila, da bodo posebna poverjenstva prevzela, sestavljena na pol iz muhamedancev na pol iz kristjanov. Ta poverjenstva bodo v prihodnje tudi učitelje postavljala. Za šole se bodo knjige v vladnih tiskarnah in pod vladno cenzuro tiskale, česar vsega do sedaj nij bilo, in razen teh knjig se ne bodo nobene druge v šolah vpo- trebiti smele. Ali nij v tem neki odgovor na društvo sv. Cirila in Metoda v Zagrebu?

Vprašanje, kje se bo srbska železnica s turško zvezala, baje še nij za stalno rešeno. Kupčijske koristi Srbije — in tudi Ogerske — zahtevajo železniško progo od Belgrada po sredini Srbije, v dolini Morave, pa na ravnost do Soluna na egejskem morji. Zve- zanje Srbije z egejskim morjem je važneje in koristneje za njo in tudi za Ogersko, nego zvezanje Belgrada z adrijskim, ali črnim morjem, ali celo s Carigradom. Proga Solun-Belgrad bi indijsko pošto Marziju in Trstu iz rok vzela, ter jo skoz Srbijo in Ogersko napeljala. Turška vlada se pa tej progi zato obotavlja, ker bi ž njo Bosna celo v stran rinjena bila. Kaj pa, ali se Andrassy ne bo za progo Belgrad-Solun zavzel?

Jaz sem sedaj na virih Vardara, ter občudujem tukaj krasne gozde jelovine in smrekovine. Pač škoda za te drevesne veli- kane, da tukaj po gozdih trohne. Pred ne- kimi leti so prišli te gozde plavičarji iz sa- vinske doline ogledovat. Odvažil se pa nij nobeden, z delavci sem priti, pile postaviti in spiljen les po Vardaru v Savo in potem niže dole splavati. Na Donavi so začeli Slo- vaki s svojim iz Karpatov splavljenim lesom savinskim plavičarjem tako hudo konkurenco delati, da se ti skor več ne bodo upali iz Save v Donavo iti. Pri sedanjih pravnih raz- merah v Bosni jaz ne bi nobenemu svetoval, da od Turkov gozde kupi. Risiko je prevelik. Mogel bi več slučajev pripovedati, kako so zlasti Italijani s kupčijo z lesom (dogami in bruni) v Bosni veliko škodo trpeli, kako so dolga leta tožbe skoz konzulate tekle, in — nazadnje vendar nobenega uspeha imele niso.

Domače stvari.

— (Slovenski poslanec g. Pfei- fer) je v državnem zboru predlagal, naj vlada ustanovljenje kmetijske šole na Do- lenjskem po vseh močeh podpira. Ta pred- log je bil podpiran.

— (G. prof. dr. Krek) je bil — ka- kor se nam iz prav zanesljivega vira poroča — od hrvatske vlade pozvan, da bi prevzel stolico za slovansko jezikoznanstvo in slov- stvo na zagrebškem vsučilišču. A graška filozofična fakulta je vsled tega soglasno sklenila, da naj ministerstvo skuša, prof. Kreka še na dalje na graški univerzi obdr- žati. Zdaj je stvar tako rešena, da ostane v Gradci.

— (V kranjsko planinsko društvo) so za odbornike voljeni v shodu 30. marca t. l. gg. O. Bamberg, dr. Mošič, dr. Va- lenta, vitez Vestenec.

— (Tepež). 29. pr. m. sta se dva fanta v Ljubljani na dolenski cesti skregala in tepsti začela. Na zadnje prvi družega z žepnim nožem v zadnjo desno oplat tako sune, da je takoj zlo krvaveti začel in so ga z vozom na dom peljati morali. Zločinca je ugrabila policija.

—o—

— (Imenik šolskih oblastnij, šol in učiteljev po Slovenskem) t. j. na slov. Štajarju, Kranjskem, slov. Korotanu, na Primorskem in slov. Ogerskem je gotov; udje slov. učit. društva ga dobe za pirhe. Kdor neče biti dalje ud temu društvu, naj nam „Imenik“ nazaj pošlje. — Lani o tistem času, ko smo „Imenik“ obetali, bil je še le v rokopisu gotov; tisek se je moral odla- šati; delo je rastlo v rokah; še enkrat je bilo treba vse predelati; kjer pa ni bilo več mogoče, mogle so se poprave posebej tiskati, kakor vzlasti pri slov. Štajerju. — Vsem p. i. gospodom se vljudno zahvaljujem za sporo- čila, ter jih ob enem naprosim, da naj spremembe sproti zapisujejo; tako se bode „Imenik“ brez posebnih sitnost popraviljal, in ob svojem času popravljen in pomnožen lahko izdal. — Pomankljivosti in neprilich- nosti, bodi si v stvari ali v slogu, bode pri- hodnje mogoče vse odpraviti, ako se z zdru- ženimi močmi lotimo dela, in drug drugemu pomagamo. — Nanašaje se na rodoljubje slovenskih učiteljev in njih prijateljev sem sestavljal ta „Imenik“ in veliko časa v to porabil, pričakujem pa, da bodo moji tova- riši in slovenski rodoljubje to spoznali ter spolnili svoje radovoljne sprejete dolžnosti do slov. učit. društva katero shranjuje sveti ogenj domoljublja; dokler pa iskra pod pe- pelom tli, lahko se prilično plamen upiha, da ogreva mlačna serca in razširja dobro- dejno gorkoto okoli sebe. „U. T.“

— (Ubojnik Toni), o katerega sod- nijski obravnavi na drugem mestu poročamo, je bil od porotnikov kriv spoznan in na 7 let teške ječe obsojen.

— (Gorenjski vlak) je imel včeraj opoludne celo uro zamude; v Ratečah nam- reč se je zemlja udrla na vožnji tir in vlak je moral 1 uro čakati, predno je dalje mogel.

—o—

— (Napaden) je bil v nedeljo 29. t. m. neki goriški uradnik, Slovenec, gredoč od svoje drage pozno v noč iz Solkana proti Gorici, od neznanega pobalina; a on, pokā- zavši mu dvocevno pištolo, obvaroval si je denar in ljubeznipolno življenje kajti pobalin ogledavši dvocevko, pobrisal jo je črez polje.

— (Požar.) Strašen požar je zgoru- štajerski trg Kamern popolnem vpepelil. Deset ljudij je zgorelo.

Izpred porotnega sodišča.

(Četrto porotno obravnavanje 30. marca. — Hudodelstvo uboja.)

(Dalje.)

Povabljen je k obravnavi 13 prič. Ob- toženec Janez Toni, po prvosedniku vprašan, naj pove, kako se je večer 16. nov. 1873 godilo, pove sledeče:

Pil sem s svojim bratom in še nekim drugim tovarišem celo popoldne v gostilnici pri Židanu na Poljanah. Od tam smo šli k „Stadt Agram“, kjer so me moji tovariši za- pustili in odšli. Šel sem uže popolnem pijan v gostilnico k „Mondscheinu“ v blatni vasi, kjer sem svojega brata in drugega tovariša čevljarskega pomočnika Kosa našel, katerima sem rekel, da to nij po tovariško, da so me v gostilnici samega pustili. Bil sem Kosa nekoliko v prsa sunil, na kar so me topni- čarji prijeli in me iz gostilnice na ulico iztirali in tam topli. Kolikor se morem spominjati, sem enega soldata, kateri je pred

pragom imenovane gostilnice stal, z nožem sunil, kam, tega pa ne vem. Da bi bil drugega vojaka, kakor zatožba pravi, z nožem sunil, je mogoče, pa ne spominjam se ne, ker sem bil popolnem pijan. Obtoženec se solznimi očmi obžaluje nesrečo, ki se mu je prigodila, ter pravi, da nij imel nikdar namere, katerega poškodovati, še manj pa smrtno raniti in da je to storil, ker je bil po vinu in pa po tepeži razburjen. Končno prvosednika prosi, naj se nož, s katerim je on zločin učinil, uniči, da ga ne bo več videl.

Priča Janez Gorjanec, pravi, da je ob- toženec v krčmo k „Mondscheinu“ prišel, čevljarja Kosa v prsa sunil, da je pod mizo padel in sredi gostilnice se postavil, ter rekel: „Pri moj duš! koliko vas pa je?“ Potem so ga kanonirji prijeli ter ven vrgli in umorjeni vormeister Kaiser je v go- stilnico se vrnivši rekel: „Gut haben wir ihn geprügelt“. Videl sem potem, ko sem ven v vežo šel, da je obtoženec vormeistra Kaiserja, ki je na vežnih vratih slonel, vdaril na prsa, tako, da je zabobnelo, in sem si mislil: zdaj ga je pa dobro vdaril, na kar se je vdarjeni zgrudil, in je bil takoj mrtev.

Priča Jožef Pfeifer, in Kranja ponavlja, kako se je obtoženec pri vstopu v gostilnico vedel; on je videl, kako je J. Toni po top- ničarji Kaiserji vdaril in to z nožem, ker se je zablistalo. Pravi, da je bil obtoženec zelo pijan.

Priča Jožef Vidmar, kovaški pomočnik, je videl, ko je v vežo prišel, da je ena črna roka po kanonirji zamahnula.

Priča Jožef Cunder je bil v gostilnici, ko je obtoženec prišel, in potrjuje, da se je jako surovo vedel. Ko je iz gostilnice v vežo prišel, je bil kanonir uže mrtev.

Priča Josip Munda iz Otočca na Hr- vatskem, bivši brivec pri lečniku Fincu v Ljubljani, sedaj v Zagrebu, je šel baš mimo gostilnice „zum Mondschein“, ko se je tepež na ulici vršil. Priča je natanko videl, kako je obtožencu popolnem enak mož topničarja, ki se je v hišo vračal z nožem sunil in ravno tako drugega topničarja.

Priča Mica Mežnar, fabriška delavka, sedaj zarad tatvine v preiskovalnem zaporu, je prišla tudi v gostilnico k „Mondscheinu“ tisti dan, kakor pravi: pit in plesat. Prišla je v vežo in je hotela pri vežnih vratih na ulice pogledati, pa jo je neki topničar preč odmeknil. V istem hipu, ko je topničar ven pogledal, ga je neki na ulici stoječi, obto- žencu podobni človek, kakor se je pričelo, s kamenom udaril, tako da se je precej na tla zgrudil, ne da bi bil besedo rekel. Ljudje, ki so iz gostilnice prišli, rekli so, da je top- ničar najbrže pijan, nesli so ga v sobo, mu suknjo odpeli, in potem so videli, da je uže mrtev, kjer je le dvakrat še zagrgral.

Priča Josip Breznik, pilar, je bil v go- stilnici in videl, kako zabavljivo se je ob- toženec obnašal.

France Toni, kovač, brat obtožencev, je z njim pil popoldne, potem ga pa v gostil- nici pri „Stadt Agram“ pustil in s svojim to- varišem v gostilnico k „Mondscheinu“ šel. Ko njegov brat v gostilnico pride, je videl, da so ga naenkrat topničarji obsuli in ven pah- nili. On je šel bratu na pomoč in so tudi njega topničarji topli in na glavi ranili. Da bi bil njegov brat nadtopničarja Freisa po

glavi udaril, nij videl, pač pa, da je formajstra Kaiserja v prsi sunil. Priča pravi, da je bil njegov brat obtoženec na rečni dan jako pijan, ker so štirje „pri Židanu“ izpili 4, „pri Urbasu“ 1, in pri „Stadt Agram“ tudi en bokal, torej 6 bokalov vina. Priča France Trtnik, vulgo Farbar, pravi, da je videl, kako so topničarji obtoženca kar „po lufti“ ven nesli. Šel je v vežo, da bi videl, kako se vrši tepež, pa je uže formajster Kaiser na tleh ležal. Vse se je vršilo v dveh minutah. Priča je pomagala na tleh ležečega topničarja v sobo prinesiti, ko so pa videli da je mrtev, odnesli so ga v vežo nazaj.

(Konec prihodnjich.)

Tržna poročila.

Z Dunaja 28. marca. Zopet ta teden je bil slab, kar se sejma tiče. Pšenice se je komaj 25.000 vaganov prodalo, pa so še cene za 10 kr. proti preteklemu tednu pale. Bila je po 7 gld. 20 do 8 gld. 40 kr. Rež je v vseh sortah za 10 kr. pala. Bila je najslabša po 4 gld. 90 kr., najboljša po 5 gld. 40 kr. Ječmena se je precej ponujalo, a kupci ga niso potrebovali, in zato je za 10 kr. padel. Prodali so ga 20.000 vaganov po 4 gld. 20 kr. do 5 gld. 20 kr. Koruza se je za največjo potrebo kupila po cenah preteklega tedna, in sicer 3000 centov po 4 gld. 80 — 90 kr. Oves se je dobro držal, pa vendar za 4 kr. padel. — Z moko nij nič.

Iz Budapešte 28. marca. Ta teden je bil sejm zopet slab, ker malini niso hoteli kupovati. Pripejalo se je pa žita še precej. Ker je bilo malo kupcev, se je pšenice komaj 50.000 centov prodalo. To je malo, ako se pomisli, da se je včasih trikrat, celo štirikrat toliko prodalo. Tudi rež je imela mlačen sejm. Prodali so je 4.500 vaganov, pa še ta je za 10 do 15 kr. pala. Ječmena se je lepega prav malo prodajalo. Padel je, kakor tudi slabi za 15 do 20 kr. Prodalo se ga je 10.000 vaganov. Koruze se je prodalo 10.000 centov za 5 kr. ceneje. Ovs se je 100.000 vaganov prodalo, kakor po navadi. Proso je bilo po 5 gld. 25 kr. Pšeno po 8 gld. 50 kr. Beli fižol po 4 gld. 50 kr. do 5 gld. 25 kr. colni cent. Krompir po 2 gld. 80 kr. dun. cent.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov.

Revalescière du Barry

v Londonu.

Izvrstno zdravilo Revalescière du Barry odstrani vse bolezni, ki se leku zoperstavljajo, namreč bolezni v želodci, v živcih, v prsih, na pljučah, jetrah, zlezah, na sliznici, v dušnjaku, v mehruji in na ledvicah, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprebavljivost, zapor, drisko, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico, in bljevanje krvi tudi ob času nosečnosti, skalno silo, ožotnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenji, ki so vsem lekom kljubovali:

Spričevalo št. 68.471.

Prunetto pri Mondovi,

26. oktobra 1869.

Moj gospod! Morem vas zagotoviti, da odkar čudovito Revalescière du Barry rabim, to je od dveh let, niti nadležnosti svoje starosti, niti teže svojih 84 let več ne čutim. Moje noge so zopet šibke postale, moj pogled je tako dober, da ne potrebujem očal; moj želodec je močnejši, kakor bi bil 30 let star, — s kratka, čutim se pomlajen; jaz pridigujem, spovedujem, obiskujem bolnike, potujem precej daleč peš, čutim svoj um jasen in svoj spomin očvrstjen. Prosim Vas, to izpoved objaviti, kjer in kakor hočete. Vam zelo udani

Abbé Peter Castelli,
Bach-es-Theol. in župnik v Prunettu,
okrog Mondovi.

Spričevalo št. 75.705.

Dunaj, Praterstrasse 22.

maja 1871.

Jaz sem Vam hvalo dolžen za prospeh, kate-
rega je Vaša Revalescière pri meni napravila. Trpel

Izdatelj in za uredništvo odgovoren: Ivan S. meš.

sem namreč na želodčnem krču, kašlju in driski, od kojega me je Vaše izvrstno zdravilo odresilo.

L. Grosman.

Tečajni kot meso, prihrani Revalescière pri draždenih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravila. V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalescière-Biscuiten v pušicah a 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalescière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbuku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Moric, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnjah in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštinih nakaznicah ali povzetjih.

Dunajska borza 1. aprila.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	69 gld.	15 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	60
1860 drž. posojilo	103	—
Akcije narodne banke	960	—
Kreditne akcije	198	50
London	112	20
Napol.	8	95 1/2
C. k. cekini	—	—
Schlesien	105	75

Tržne cene

v Ljubljani 1. aprila t. l.

Pšenica 7 gl. 10 kr.; — rež 5 gl. — kr.; — ječmen 4 gld. 30 kr.; — oves 2 gl. 60 kr.; — ajda 4 gl. 80 kr.; — prosó 4 gl. 80 kr.; — koruza 5 gl. 20 kr.; — krompir 3 gl. 30 kr.; — fižol 6 gl. 60 kr.; — masla funt — gl. 55 kr.; — mast — gl. 42 kr.; — špeh frišen — gl. 38 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 1 1/2 kr.; — mleka bokal 10 kr.; — govedine funt 26 kr.; — toletine funt 28 kr.; — svinjsko meso, funt 34 kr.; — sena cent 1 gld. 10 kr.; — slame cent — gl. 75 kr.; — drva trda 7 gld. 50 kr.; — mehka 5 gl. 20 kr.

Sorodnikom, prijateljem in znan-
cem žalostna naznanjava, da je najin
petnajst mesecev star sin

Milan

po kratki bolezni davi ob osmih umrl.
V Ljubljani, 1. aprila 1874.

Peter Grasselli,
Marija Grasselli,
rodod Krisperjeva.

(83)

Papiere, Visitkarten, Petschafte und andere Schreib-Requisiten. Alles feinsten Qualität zu nachstehenden Spottpreisen.

Motto des Hauses: Auch billige Waare kann gut sein.

Französ. Briefpapiere

mit Gratis-Einpressung jeder beliebigen Namen, Buch-

haben und Kronen.

100 Stück Oktav, fein weiß

100 „ „ engl. gerippt oder liniert

100 „ „ gerippt, in vielen Farben

100 „ „ Quart, fein weiß

100 „ „ engl. gerippt oder liniert

100 „ „ Couverts, Oktav, weiß

100 „ „ f. Oktav, gerippt, farb. Pap.

100 „ „ farblich, gerippt

100 „ „ von innen emailliert

100 „ „ für Quart, gerippt, farbes Papier

100 „ „ Zwei hübsche Buchstaben sammt Krone in

den modernsten verschiedenen Farben

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm

100 Couverts Monogramm